

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1963/159

Karar Sayısı : 1963/279

Karar Günü : 20.11.1963

İPTAL DAVASINI AÇAN: Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi gurubu.

İPTAL DAVASININ KONUSU: Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurubu tarafından 22.2.1963 gününde verilen dâva dilekçesinin baş tarafında 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinin Anayasaya aykırı hükmünün iptalinin istenildiği belirtildikten sonra bunun hemen altında söz konusu maddenin belediyelere parsel parçalarının ve parsellerin birleştirilerek yüzde yirmibeşe kadar noksanı ile dağıtmağa yetki veren hükmünün Anayasanın 38. maddesine açıkça aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

İLK İNCELEME: Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 8.3.1963 gününde yapılan ilk incelemede Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurubu Genel Kurulunun 14.2.1963 gününde ve 57. birleşiminde verdiği kararda dâva konusu Kanun hükümlerinin iptali için dâva açılacağı belirtilmemiş olduğundan işbu kararda sözü geçen önerge ve eklerinin onanlı örneklerinin 15 gün içinde gönderilmesi için tebligat yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan tebligat üzerine bu eksik, verilen süre içinde tamamlanmıştır.

ESASIN İNCELENMESİ: 9.7.1963 günlü ve 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinde:

(İmar ve yol istikamet plânları hududu içindeki binalı ve binasız gayrimenkullerin, plâna uygun şekilde inşaata elverişli hale getirilmesi için, gayrimenkul sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın birbirleriyle ve yol fazlası ile veya sair Belediye, amme hükmî şahısları ile amme müesseselerine ait yerlerle birleştirilerek, plân icaplarına göre, müstakillen veya şuyulu olarak parsellere ayırmaya ve bu yerleri yüzde yirmibeşe kadar noksanı ile sahiplerine dağıtmağa belediyeler selâhiyetlidir.

Bu yerlerin birleştirildikten sonra parsellere ayrılmasında ve dağıtılmasında eski mevkii ve mikdarı esas tutulur. Bunlardan yol, meydan, otopark ve yeşil saha gibi umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan ve yüzde yirmibeşden fazla olup istimlâki icap eden yerlere mukabil, mülk sahiplerine bu madde hükümleri dahilinde yer göstermeğe belediyeler selâhiyetlidir.) denilmektedir.

İşin esasının görüşülmesi sırasında üyelerden İsmail Hakkı Ülkmen, Celâlettin Kuralmen, Ekrem Korkut ve Muhittin Gürün dâva dilekçesinin baş tarafında 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinin tümünün iptalinin istenildiğini ileri sürerek görüşmelerin buna göre yapılmasını istemişlerdir.

22.2.1963 gününde kaydettirilen dâva dilekçesinin baş tarafında 6785 sayılı Kanunun 42. maddesinin Anayasaya aykırı hükmünün iptalinin istenildiği belirtilmiş, bunun hemen

Esas Sayısı : 1963/159
Karar Sayısı : 1963/279

altında da söz konusu maddenin taşınmaz malların yüzde yirmibeşe kadar noksanı ile sahiplerine dağıtılabileceğine ilişkin hükmünün Anayasaya aykırı olduğu ifade edilerek bunun iptaline karar verilmesi istenilmiştir. Bu durum karşısında maddenin tümünün iptalinin istendiği düşünülemez. Bunu göz önünde tutan üyelerin çoğunluğu, azınlığın görüşüne katılmamış ve incelemenin dâva dilekçesinde açıkça gösterilen iddiaya hasrını uygun bulmuştur.

6785 sayılı kanunun 42. maddesinde yer alan ve taşınmaz malın karşılığı verilmeksizin yüzde yirmibeşine kadar noksanı ile sahiplerine dağıtılacağını kapsayan hüküm 22.11.1963 gününde mahkememizce verilen E. 1963/65-K.1963/278 sayılı kararla iptal edilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer yoktur.

SONUÇ: Yukarıda gösterilen sebepten ötürü dâva hakkında yeniden karar verilmesine yer olmadığına 22.11.1963 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Sünuhi ARSAN	Rifat GÖKSU	İsmail Hakkı ÜLKMEN

Üye	Üye	Üye
Lûtfî AKADLI	Şemsettin AKÇOĞLU	İbrahim SENİL

Üye	Üye	Üye
İhsan KEÇECİOĞLU	Salim BAŞOL	Celâlettin KURALMEN

Üye	Üye	Üye
Fazıl ULUOCAK	Ekrem KORKUT	Ahmet AKAR

Üye	Üye	Üye
-----	-----	-----

Muhittin GÜRÜN

Lûtfi ÖMERBAŞ

Ekrem TÜZEMEN

M.şerhi eklidir.

MUHALEFET ŞERHİ

Mahkememiz, bu dâvayı, 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinin, hamur kaidesine tabi tutulan gayrimenkullerin yüzde 25 e kadar noksanı ile sahiplerine dağıtılabileceğine dair olan hükmüne karşı açılmış sayarak incelemenin bu noktaya hasrolunmasına çoğunlukla karar vermiş bulunmaktadır.

Halbuki dâva dosyasındaki kâğıtlardan C.H.P. Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurubu tarafından, her hangi bir gerekçe gösterilmeksizin, (6785 sayılı İmar kanununun 42. maddesinin Anayasaya aykırı hükmünün iptali) için dâva açılmasına karar verildiği ve Anayasa Mahkemesi Kalemine 23.2.1963 tarihinde tevdi kılınmış olan dâva dilekçesinde de:

(Dâva Konusu: 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinin Anayasaya aykırı hükmünün iptali,

Kanunî dayanağı ve gerekçesi: 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinde Belediyelere parsel parçalarını ve parselleri birleştirerek %25 noksanı ile sahiplerine dağıtmaya yetki verilmektedir. Bu yetki Anayasanın 38. maddesine açıkça aykırı bulunmaktadır.

NETİCE: 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinin Anayasaya aykırı hükmünün iptalini talep ve dâva ederiz.)

Diye yazılı bulunmaktadır.

Görülüyorki bu dâvada istem: 6785 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinin Anayasaya aykırı hükmüdür.

İstemin gerekçesi olarak da sözü geçen 42. maddenin, hakkında hamur kaidesi uygulanan gayrimenkullerin %25 noksanı ile dağıtılabileceğine yetki veren x hükmünün Anayasaya aykırı bulunduğu ileri sürülmüştür.

Halbuki Mahkememiz'in bu kararı ile dâvada istem olarak kabul edilen husus, dâva dilekçesinde, istemin gerekçesidir.

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı kanunun 28. maddesi Mahkememizi, açılan iptal dâvasında istem ile bağlı tutmakta, buna mukabil dâvacı tarafından ileri sürülen gerekçeye dayanmağa zorlamamaktadır.

Esas Sayısı : 1963/159
Karar Sayısı : 1963/279

Binaenaleyh bu dâvada Mahkememize düşen görev, söz konusu 42. maddeyi, bütün yönleri ile Anayasa hükümleri karşısında incelemeye tabi tutarak gerekli kararı vermekten ibarettir.

Halbuki Mahkememiz, dilekçenin gerekçesini esas işten sayarak incelemeyi sadece gerekçede belirtilen noktaya hasretmekle dâvanın konusunu, dâva dilekçesi hilâfına daraltmış bulunmaktadır.

Bu konu ile ilgili görüşlerimiz, daha teferruatlı olarak, Mahkememizin 22.11.1963 günlü 1963/65-278 sayılı kararına ilişkin muhalefet şerhimizde belirtilmiş bulunmaktadır.

Bu sebeplerle incelemenin, 6785 sayılı Kanunun 42. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve hamur kaidesine tabi tutulan gayrimenkullerin %25 e kadar noksanı ile sahiplerine dağıtılabileceğine ilişkin bulunan hükme hasredilmesine muhalifiz.

Üye	Üye	Üye
Ekrem KORKUT	Celâlettin KURALMEN	Muhittin GÜRÜN

1- Yukarıdaki muhalefet şerhine aynen katılıyorum.

2- Buna şu mülâhasayı da ekliyorum.

Bahsi geçen maddenin dâva konusu olarak kabul edilen birinci fıkrası, ikinci fıkradaki (%25 ten fazla olup istimlâki icab eden) ibaresinin mevcudiyetiyle Anayasaya aykırı bir duruma düşmüş olduğundan, bu bakımdan maddenin tümünün inceleme konusu yapılmasına zorunluk vardır.

Üye
İ. Hakkı ÜLKMEN